

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ט"ו אייר תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא טז | דף הכולל: יומא יב.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ד' בהגה "נוהגין להקרות" עד סימן תקפ"ו סעיף ב'.
מוסר: שם עולם - והנה לשון' עד פרק כ"א.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ועתה יש לי לכתוב' עד סוף שער התורה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

האיש שקיבל חצי מיליון יורו בלי לעבוד | המנוח הגיע בחלום : מעשה נורא שהתרחש לפני כשבועיים | אחראי
מערך שיעורי 'הדף היומי בהלכה' בסיפור מדהים מליל פטירתו של הרב קראם זצ"ל | 2134

על דא ועל הא

בשבוע שעבר סערו הרוחות, לאחר שצעיר ערבי סטר בחוזקה לבני ישיבה...

קשה? אז מה?! | נקודה למחשבה עם הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

חוויות לא פשוטות מבית ומחוץ. כל נער חרדי שהתגורר באותם הימים בעיר חילונית או עיר מעורבת, יכול לספר על השפלות בדרך לת"ת, על כיפות שהתעופפו בידי פרחי הרחוב, על הצקות חוזרות ונשנות ועל רחוב מפא"יניקי שלם גדוש משטמה. בדור שלפנינו לא חיו עם כל השפע החומרי שיש היום. בחורים עמדו לפני קשיים ומהמורות בהרבה מובנים ויכלו להם, הקימו דור שלם של התמסרות לתורה.

סיפר פעם מרז הגר"ד פוברסקי זצוק"ל, ראש ישיבת פוניבז': "בצעירותי, כאשר למדתי בפולטובה, היה רעב גדול מאד, עד כדי כך שבתחילתו של כל שבוע קיבלתי חתיכת לחם שגודלה היה פחות מכיכר לחם שלנו, וחתיכה זו היתה אמורה להספיק לכל ימי השבוע בלית ברירה הייתי נאלץ לעשות סימנים בלחם, כדי לדעת עד היכן לאכול היום, עד היכן מחר, וכן הלאה" גם הדור שלנו משופע בנסינות קשים ומרים, נסינות מסוג אחר, גשמי הרבה יותר ונוצץ הרבה יותר מהנסינות השכלתניים בהם עמדו הבחורים בתקופת ההשכלה, או נסינות העמידה

בשבוע שעבר סערו הרוחות לאחר שצעיר ערבי סטר בחוזקה לשני בני ישיבה, רק בגלל שהם יהודים. המעשה חמור, ללא ספק ועל הגורמים האחראיים לפעול בתוקף לבל יישנו מקרים כאלו. לכל אורך הדורות עם ישראל נרדף והתמודד מול קשיים מרים שונים, אך עמד על משמר נפשו ורוחו, בידעו כי אלו נסינות החיים אשר נרעדו להתעלות וכך גם כיום מול כל זוממי הרשע לכלל ולפרט.

הדור של הסבים והסבתות שלנו לווה בקשיים על-אנושיים. הם שבו מהתופת הנאצית, מותירים אחריהם שם, בכבשנים, את ההורים, האחים והאחיות. הם עלו לארץ כמעט בגפם, כשבגד אחד לעורם, ללא שום רכוש מינימלי, עם צלקות נפשיות מאין כמותם. עם כל האובדן והאבל, הם הקימו בתים לתפארת, שמחים ומאושרים, מלאי תוכן יהודי עשיר וגדוש. ועדיין לא עסקנו בצער הפיזי והנפשי, השרב הכבד והייסורים האין סופיים שהיו מנת חלקם של לומדי שנחאי, למשל. ההורים שלנו נולדו לתוך בתים של ניצולי שואה. הם חוו כאן

מיליוני ילדים בכל רחבי תבל קמים בזריחת השמש וסוחבים משאות כבדים, מכלכלים את עצמם ואת בני משפחותיהם. מיליוני אנשים ונשים עמלים בכל רחבי תבל בעבודות פיזיות קשות ומפרכות. ומה נדרש מאיתנו? לשבת מול דף הגמרא הקדוש והמתוק, וללמוד, וללמוד וללמוד. אף אחד לא סבור שאף לנו קשיים בחיינו, נפילות, מהמורות. אך פעם. בעבר הלא רחוק, ידעו והרגישו שאלו החיים. עמלים, מתייגעים, מעפילים בהר למרות הכל. ואשרי מי שעמלו בתורה.

אנו נמצאים בימי ההכנה המסולאים מפז, לקראת מתן תורה. תורה, בל נשכח, נקנית בעמל וביגיעה. "כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה רעל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, ואם אתה עושה כן אשריך רטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא" (אבות ו, ד). אף כיום אף בן ישיבה או אברך שאוכל פת במלח וישן על הארץ. אז קשה קצת? לא תמיד הכל נעים ומבטיח? זו היא דרכה של תורה, ללמוד מתוך עמל וביגיעה. רק כך זוכים לתורה!!

פעם נכנס בן ישיבה לרבנו מרן הקהילות יעקב זיע"א והתלונן, שאין לו חשק ללמוד, קרא מרן זצוק"ל ואמר לו: "וכי מה חושב אתה, שלי יש תמיד חשק ללמוד? גם אצלי יש לפעמים שעות רפיון, אבל מה - אני יודע שחייבים ללמוד, כי זו מצוה, כמו אכילת מצה בפסח! גם כשאין חשק - אוכלים מצה! ואז, כאשר האדם מכריח את עצמו ללמוד - הוא רואה אור בתורה".

כשאנו מתקרבים ליום קבלת התורה, פשוט וברור לכולנו שהחיזוק הראשון לקראת קבלת התורה, הוא עסק התורה, ההתמדה בה ועמל התורה, כל יהודי באשר הוא מחויב בעמל התורה, הלכה פסוקה היא ברמב"ם, בתחילת הלכות תלמוד תורה, "כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר בין שלם בגופו בין בעל יסורין, בין בחור בין שהיה זקן גדול שתשש כחו, אפילו היה עני המתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר והגית בו יומם ולילה".

המדרש תנחומא מסביר לנו שלימוד איכותי של תורה שבעל פה, מחייב שקיעות ועמל מוחלט, "וזו היא תורה שבעל פה, שהיא קשה ללמוד, ויש בה צער גדול שהיא משולה לחושך, שנאמר 'העם ההולכים בחושך ראו אור גדול', אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול, שהקדוש ברוך הוא מאיר עיניהם באיסור והיתר, בטמא ובטהור, ולעתיד לבוא - 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'".

החיים לא תמיד קלים לבן הישיבה או לאברך, לעקרת הבית או למחנכת, לסוחר או לתלמידת הסמינר, אך לכל יהודי יש מטרה בעולם, לא צריך להיבהל כל הזמן מקשיים, אדרבה, לפני שנמצא פתרונות מרופדות לכל הקשיים, נחנך את עצמנו ואת צעירינו שיש קשיים, שהם מחויבי המציאות ושלא צריך לפחד מבואם. כי הרי "אדם לעמל יולד".

(יתד נאמן)

מול המוות והאובדן שבדור הקודם, למשל, אך דורנו משופע בפינוקים, בשפע וברווחה שלא היו מנת חלקם של כל הדורות. אם בחור בדורות שעברו היה נוסע לישיבה למרחוק, למשך שנים, או, לכל הפחות, ל"זמן חורף" ארוך, הרי בימינו הבחורים שבים הביתה לפחות פעם בחודש, מקבלים חבילות גדושות וטעימות מההורים, חדר האוכל בישיבה מספק להם אוכל טעים ומזין, 3 ארוחות ביום, והתנאים הגשמיים משופרים.

"כשלמדתי בחברון היתה עניות גדולה", מספר הגה"צ רבי נח פאלי שליט"א, מנהלה הרוחני של ישיבת "תורה בתפארתה". "לא היה בחור שעזב את הזמן' מבלי להיכנס לראש הישיבה מרן הגאון רבי משה חברוני זצוק"ל מבלי להיפרד, לומר איזה 'שטיקל תורה' ואולי לקבל כמה לירות כ'חלוקה'. היו מגיעים לת"ת של חברון משלוחים של חליפות משומשות מאמריקה ומחלקים אותם לבחורים וכולם שמחו בהן, מדובר בחליפות משומשות וממש לא חדשות. בחורים חסידיים שהלכו עם חליפות ארוכות, היו מקבלים מהת"ת את החליפות הקצרות שקיבלו מאמריקה, הולכים לחייט שישב ברחוב קינג ג'ורג' והוא היה מוסיף להם חתיכת בד והנה חליפה ארוכה לתפארת... כשבחורים היו צריכים כסף למחייה בסיסית, לקנות משהו, היו נכנסים לאחד הרמיי"ם או ראשי הישיבה, אומרים 'שטיקל תורה' טוב שהכינו ומקבלים כמה לירות..."

לפני כמה שנים סרתי למעונו של הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א. עד שנכנסתי אל חדרו של ראש הישיבה שליט"א, זכיתי לשמוע את הרבנית תליט"א, בתו של הגאון הגדול רבי מרדכי שולמן זצוק"ל, ראש ישיבת סלבודקה.

הרבנית דיברה בכאב על כך, ש"פעם הבחורים לא היו מפונקים כמו היום. וכי בעבר היו אמהות מתקשרות ודואגות לסידור החברותות של בניהם בישיבה? וכי זה תפקיד של האמא? היום הבחורים מפונקים, מי נסע הביתה, בזמנו של אבי זצ"ל, פעם בשלש-ארבע שבועות?! ישבו ולמדו, וכך צמחו תלמידי חכמים מופלגים..."

גם בנושא הנפשי, יש מענה נרחב היום במוסדות החינוך בכל גיל. אנשי צוות רבים, משגיחים ומשפיעים רוחניים, מדריכים ויועצים. עולם שלם של הדרכה מרופדת, אנשי חינוך ואפילו קווי טלפון ליעוץ והכוונה של ארגונים רציניים ואיכותיים, על כל בעיה קטנה, ישנם אנשים רמי מעלה שמוכנים בחפץ לב לתת מענה, ומה קורה? מרוב ריפוד, קטיפתיות והליכה בין הטיפות, באהבה ובנועם, ישנם המתקשים לנוע, לשחות, להתמודד.

מדוע?

כי מרוב עצות ותובנות, אנו שוכחים לפעמים להעניק לצעירינו כלים בסיסיים, לדעת שחייבים להתמודד עם קשיים ונסיונות. העולם קשה? החיים מלאים מהמורות, משברים, עליות ומורדות? נכון, נכון מאוד. לכך נוצרנו, להתמודד מול קשיים. אלו החיים עצמם.

"כבר 14 אנשים באו אלי שנפקדו מהתפילות"

סגולות לילדים ומקום תפילה מסוגל | מעשים מרטיטים מרבן של ישראל שליט"א, לסגולה וישועה להיפקד בילדים

רבות שלא היו לו ילדים".

הרב גדליה הוניגסברג שליט"א. הביא לדפוס הרב ישראל

קוטלר / מגזין 'במה'

התפרסם בכל העולם המעשה הנפלא עם יהודי יקר שהגיע לפני שנה לרבינו שליט"א לבקשת ברכה ועצה לאחר שהוא ורעייתו ממתנינים להיפקד בזש"ק זה עשרים אחת שנים. רבינו שליט"א נתן לו עצה שייתן מקווה טהרה ואכן הוא תרם מקווה וזכה לאחרונה לחבוק בת.

"מעשר"

סיפר לי נכדו של רבינו שליט"א, הרה"ג ר' יעקב ישראל קניבסקי שליט"א, על המשכו של הסיפור: באותו מעמד היה קרוב משפחה נוסף שהמתין שנים רבות להיפקד בזש"ק וכאשר ביקש מרבינו שליט"א ברכה ועצה, היה בטוח אותו אדם שגם לו יאמר רבינו שליט"א לתרום מקווה טהרה. למרבה הפתעתו אמר לו רבינו שליט"א: "מעשר".

הוא לא הבין את פשר הדבר וכאשר שב לביתו שאל את אשתו, "אנחנו לא מעשרים?" התברר לו כי במקום שהוא מתגורר קנו את

הפירות והירקות מחנות ללא כשרות מהודרת. כאשר שאל על כך את רב המקום, אמר לו: "מהחנות הזאת אתה קונה בלי שאתה מעשר? זו חנות עם כשרות לא מהודרת כלל, אם אתה קונה שם אתה חייב לעשר". כמובן שמיד החל לעשר בכל פעם שקנה פירות וירקות מחנות זו.

לפני שבוע, ביום חמישי, הוא התקשר להרה"ג ר' יעקב ישראל שליט"א לבקש ברכה מרבינו שליט"א עבור רעייתו הנמצאת בחדר לידה. ביום שישי התקשר להודיע שנולד לו במזל טוב ילד לאחר ארבע עשרה שנות ציפייה!

"לא תסע לטיפולים ויהיו לך כמה ילדים"

בעניין זה סיפר לי הרה"ג רבי אברהם ישעיה אפשטיין שליט"א, על אדם שהגיע לרבינו שליט"א לאחר שנים רבות שלא היו לו ילדים ואמר כי הוא נוסע למחרת לבלגיה לטיפולים רפואיים השתדלות לילדים ובא לבקש ברכה. רבינו שליט"א אמר, "אתה לא תיסע ולא תעשה ויהיו לך כמה ילדים".

אותו יהודי ניחן באמונת חכמים חזקה, הוא קרע את כרטיס הטיסה ונשאר בארץ. סיפר הרב אפשטיין שליט"א, "נסעתי עם רבינו שליט"א לסנדקאות לבנו שנולד במזל טוב לאחר שנים

מקום מסוגל לתפילה לילדים

ידוע מרבינו שליט"א על שונם שהוא מקום מסוגל לתפילה לילדים. על הסגולה הזו נודע עוד בחיי מרן הסטייפלער זיע"א שאמר כי שונם הוא מקום מסוגל להתפלל לזש"ק מפני ששם המקום שאלישע התפלל.

רבינו שליט"א אמר לי שכתוב במדרש מקום שהתפללו אבותיי מקום מסוגל יותר להתפלל: "שונם מקום השונמית שעליה התפלל

אלישע שתזכה בפרי בטן ונענתה תפילתו אז המקום הזה מסוגל לאותו ענין".

רבינו שליט"א אף היה שם בעצמו מספר פעמים להעתיך בתפילה. באחד הפעמים, לפני מספר שנים, רבינו שליט"א נסע לשם

יחד עם הרבנית ע"ה וישב במשך מספר שעות בסבלנות עצומה והתפלל שם אחר שם עבור הזקוקים לישועה. לאחר מכן במשך הזמן הגיעו אליו אותם אלו שהעתיך עבורם לבשר שנפקדו ואמרו: "אנחנו עוד זוג שרבינו התפלל ונפקדנו".

כעבור תקופה קצרה אמר רבינו שליט"א, "כבר 14 אנשים באו אלי שנפקדו מהתפילות בשונם" וכך היה סופר בכל פעם שהגיעו לבשר לו שנפקדו מהנסיעה הזאת. בני הבית העידו כי מרבית השמות שנאמרו בתפילתו של רבינו שליט"א בשונם נפקדו בחסדי שמים.

סגולה לילדים

סיפרה לי הרבנית ע"ה שראתה את רבינו שליט"א מתרגש שלא כהרגלו ושאלה על מה ההתרגשות הזאת. אמר לה רבינו, באחד המכתבים שפתחתי השבוע כתב לי אחד שלא היו ילדים הרבה שנים, ואמרת לי לכתוב קונטרס חידושי תורה שביום שהגיע הקונטרס לביתו נפקדה אשתו.

שאלתי את רבינו שליט"א מה קשור עניין של כתיבת קונטרס חידושי תורה לזכות לילדים? אמר לי רבינו שליט"א, הגמרא בחולין נ"ט ע"ב אומרת, קרי אנפשיה מפרי פי איש תשבע בטנו, רואים שדברי תורה זה פרי בטנו של אדם. לכן רבינו שליט"א במשך השנים נוהג לומר לאנשים שיחברו ספר וזו סגולה לילדים.

לאחר שהחלו לנסוע אמר רבינו שליט"א לחתנו הגר"ד אפשטיין שליט"א: "שנים אני מתפלל עליו כל יום שיהיה לו זש"ק ורק עכשי הוא אומר לי כבדרך אגב שלפני שלוש שנים נולדה לו בת, זה לא ידעתי".

רבינו שליט"א זכר את שמו בעל פה וכבר במשך שנים מתפלל עליו והיה לו אכפת שלא ידע שנולדה לו בת ועדיין המשיך להתפלל. בעניין זה יצוין כי פעמים רבות שמביאים לרבינו שליט"א שמות לתפילה, אומר: "השם הזה כבר היה אצלי". שמות רבים שמביאים לברכה ולתפילה בפני רבינו שליט"א, הוא זוכרם ומתפלל עליהם.

"זכו לשני בנים צדיקים"

סיפור ששמעתי מרבינו שליט"א: זוג שנישאו, הבעל היה מצרפת והאישה מאנגליה והתעורר ויכוח ביניהם, כל אחד רצה לגור בארץ מולדתו ליד ההורים ולא ידעו להחליט עם מי הצדק. שלחו מכתב לרבינו שליט"א וכתב להם בזה הלשון: "עיינ בגמרא נדרים ס"ו ע"ב, ה"ר שיזכו לשני בנים צדיקים".

בגמרא מופיע הסיפור על אישה כשרה העושה רצון בעלה, שהבינה בטעות שבעלה ציווה עליה לשבור שני נרות על ראשו של בבא בן זוטא, ובירכה בגלל שעשתה רצון בעלה שיהיו לה שני בנים צדיקים.

האישה קראה את התשובה של רבינו שליט"א, אמרה 'אישה כשרה עושה רצון בעלה' והחליטה לעבור לגור ליד הורי בעלה באנגליה. לאחר שנה שלחו בני הזוג מכתב לרבינו שליט"א שנולדו להם תאומים שני בנים.

(מגזין 'במה'. bama.org.il)

יהודי נוסף שבמשך שנים לא היו לו ילדים סיפר לי שרבינו שליט"א אמר לו להוציא ספר על שילוח הקן. כאשר הוציא את הספר נפקד בילד ראשון והמהדורה אזלה. כעבור תקופה הגיע לרבינו שליט"א וביקש ברכה לעוד ילדים. רבינו שליט"א אמר לו, תוציא עוד מהדורה. הוא הוציא מהדורה נוספת ונולד לו ילד נוסף.

וכך הדבר חזר על עצמו מספר פעמים, בכל מהדורה שהוציא לספר נולד לו עוד ילד.

בפרשת לך לך, פרשה מ"ה אות ד': "אמר רבי חנינא בן פזי, הקוצין הללו אינם מתנכשים ולא נזרעים מאליהם הם יוצאים ומיטמרים ועולים". המפרש מסביר, החיטים הללו כמה צער וכמה יגע עד שלא יעלו. עמון ומואב שיצאו מבנות לוט מיד נתעברו וכן הגר שיצא ממנה ישמעאל מיד נתעברה, אבל צדיקים שנמשלים לחיטים כמו יצחק וסיעתו לקח זמן. מהאימהות הקדושות כמה צער היה להן עד שזכו לילדים. "יכול להיות אנשים פשוטים שזוכים לילדים בקלות", אמר רבינו שליט"א, "ויש צדיקים כמה צער יש להם עד שזוכים לכך".

תפילה על הנצרכים לישועה

סיפר לי חדב"נ, הגאון רבי דוד אפשטיין שליט"א, מראשי ישיבת "תורה בתפארתה":

"נסעתי עם רבינו שליט"א לירושלים לנחם את רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל בעת שישב שבעה על הרבנית ע"ה. לפני שיצאנו לדרך, ניגש אברך בחלון הרכב ואמר לרבינו שליט"א שהוא נשוי עשר שנים ועדיין אין לו בן זכר. תוך כדי הדברים הוסיף: בת כבר יש לי, נולדה לפני שלוש שנים ומבקש ברכה לבן. רבינו שליט"א בירכו שיזכה לבן זכר בקרוב.

הסיפור היומי

לפני כשבועיים, ביום ראשון כ"ט ניסן תשפ"א, התקשר יהודי אחד מלונדון לאחד מבניו של המנוח, וסיפר לו כי אביו בא אליו בחלום ובקשה מיוחדת בפיו...

מעשה נורא שהתרחש לאחרונה המלמד על החשיבות העצומה של ההקפדה בענייני בין אדם לחברו

לא הסתדר מחמת חולשתו הרבה, והוא נאלץ לעשן בתוך החדר. לאחר כמה חודשים נפטר היהודי לבית עולמו.

לפני כשבועיים, ביום ראשון כ"ט ניסן תשפ"א, יהודי אחד מלונדון, שהיה מאושפז באותו חדר עם היהודי הנ"ל, התקשר לאחד מבניו של המנוח שגר בלונדון, וסיפר לו כי אביו בא אליו בחלום ואמר לו שכיון שבעת שעישן בביה"ח, הדבר מאוד הפריע לאדם נוסף שהיה איתם בחדר, והלה מאוד מקפיד עליו, הדבר מפריע לו מאוד. אבקשך שתלכו אליו בהקדם וספרו לו שבאתי

סיפר הרה"ג רבי יונתן טויב שליט"א, מוהל מומחה ור"מ מתיבתא "לב אריה" דחסידי גור - קרית גת:

בשבוע האחרון שמעתי סיפור מופלא. אני הכרתי אישית את היהודי הזה, שהתגורר באחד הישובים בסביבה.

לפני כשנה אותו יהודי היה מאושפז בבית החולים 'שערי צדק' ובנו היה שם איתו. הוא הרגיש לפתע צורך גדול לעשן, וביקש מבנו שיתן לו סיגריה. אמר לו בנו שכדאי שהוא יקח אותו לעשן במרפסת, באופן שלא יפריע לשאר המאושפזים, אך בפועל הדבר

מהעולם העליון לבקש ממנו סליחה ומחילה.

אותו יהודי מלונדון, וכן בניו של היהודי הנ"ל, לא ידעו איך לאתר את האדם השלישי ששהה בביה"ח באותו חדר. ניסו בהתחלה לברר דרך בית החולים, אולם לא הצליחו בכך, כי עקב חסיון רפואי לא הסכימו למסור להם את שמות המאושפזים בשנה הקודמת. ניסו בצורות אחרות ולא השיגו דבר.

תפנית חיובית החלה, כאשר נזכר היהודי מלונדון שבעת שהיה מאושפז לצידו של היהודי הנ"ל, הגיע אליו קרובו מירושלים לבקרו ושהה אצלו זמן רב. הוא התקשר אליו אפוא ושאל אותו האם הוא זוכר ויודע לזהות מי היה האיש השלישי ששהה עימם בחדר במחלקה. השיב לו הלה, כי הוא זוכר רק ששמו דניאל, והוא מוכר פרחים בשכונת קטמון בירושלים.

בו ביום יצאו עם רכב לבדוק בכל שכונת קטמון, עד שמצאו חנות פרחים, ושאלו את המוכר לשמו, ואמר ששמו דניאל... שאלוהו האם היה מאושפז לפני כשנה בשערי צדק, וענה להם שאכן אמת הדבר. ואז שאלוהו האם זוכר שמישהו הפריע לו עם

ריח של עשן. ואמר שבוודאי הוא זוכר, והוא לא יכול לשכוח מכך, ואף הבטיח לעצמו שלא ימחל לו על כך לעולם.

עתה העלו בני המשפחה על הקו את היהודי מלונדון, שסיפר לו כי המעשן, שכמובן עשה את הדבר בשגגה, התגלה אליו בחלום וביקש שיבקשו בשמו מחילה סליחה וכפרה על עגמת הנפש שגרם לו. בשמעו זאת, אמר להם הנפגע שא"כ הוא מוחל לו מחילה גמורה.

למדנו מסיפור מבהיל זה, עד כמה חשובה ההקפדה בענייני בן אדם לחבירו, ובפרט עתה בימי הספירה הק', הזמן גרמא להתחזק באהבת ישראל ולנהוג כבוד זה בזה.

יה"ר שנזכה לראות כל אחד 'במעלת חברינו ולא חסרונם' - כנוסח התפילה של הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א, וסימנא מילתא, שכבר אין צריכים לחבוש את 'המסכות', וזהו רמז לכך שיש להסיר את כל ה'מסכים' המבדילים בין אדם לחבירו ולהתחזק באחדות וחיבור בתוך כלל בני ישראל.

(הרב פנחס זרביב, מכון 'למעשה')

הסיפור היומי

"הלכתי להכין כמה ווארטים לליל הסדר, ומצאתי ספר מיוחד במינו. אני לא יודע איך לא שמעתי על הספר הזה עד היום. צמרמורת עזה עלתה בי, הרגשתי שזה ממש מסר מיוחד משמים..."

סיפור מדהים מפיו של הרה"ג ר' נתן וינגרטן אחראי על מערך שיעורי 'הדף היומי' בהלכה' ב'דרשו', על הלילה בו נפטר הגאון רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

יעקב א. לוסטיגמן

חז"ל הקדושים אומרים שהכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל. מסבירים באמרה הזאת שלפעמים זוכה ספר תורה שקוראים בו באופן תדיר ולפעמים אם לספר תורה מסוים אין מזל, מיד לאחריו נתרם לבית הכנסת ספר תורה נוסף, וכך בקושי קראו בקודם והוא כבר הופך להיות 'הספר הישן' שמוציאים אותו רק במועדים בהם צריך להוציא שני ספרי תורה.

הדבר נכון גם לגבי מחברי הספרים בזמנינו ובכל הדורות. ישנם ספרים תורניים שהצליחו מעל ומעבר למשוער, זכו לעלות על שולחנו של כלל ישראל והפכו לספרים שכל תלמיד חכם צעיר חייב לעיין בהם, ויש ספרים עם גאונות לא פחות גדולה מלאים וגדושים בחידושים מופלאים או בדברי מוסר נוקבים, ובכל זאת הם פחות נפוצים ופחות מעיינים בהם.

בהקשר זה שמעתי סיפור מופלא מפיו של ידידי הרה"ג ר' נתן וינגרטן, מפעילי 'אחינו' ומנהל מערך שיעורי 'הדף היומי בהלכה' ב'דרשו'.

"היה בימים שלפני חג הפסח השנה, אור ל"ב ניסן. הטלפון צלצל ועמו הבשורה המרה על פטירתו של הגאון רבי ירחמיאל קראם

זצ"ל, אותו זכיתי להכיר מקרוב במסגרת עבודתי בארגון 'אחינו'.

"הייתי עסוק מאוד, קיימתי לכל אורך היום פגישות והייתי צריך לעזור בבית לקראת פסח, לצד החובות היומיים של סדרי הלימוד ועוד, ניסיתי להספיק את הכל, אבל זה הצריך מאמץ מאוד גדול והייתי ממש מותש.

"חשבתי לעצמי שבוודאי אף אחד לא יכעס עלי אם לא אבוא להלוויה של הרב קראם שנועדה להתקיים למחר היום. הרי מדובר בימים של ערב פסח, אני גר בבני ברק וההלוויה בירושלים, זה יהיה מאוד מובן אם לא אבוא.

"אבל אז נזכרתי בכל אותן בקשות שביקשתי ממנו, לפעמים ברגע האחרון, לבוא ולנאום בפני צעירים מתחזקים בבאר שבע או בדימונה או בחיפה או בחדרה, בכל מקום שלא יהיה. ניסיתי להיזכר, ולא הצלחתי להיזכר אפילו בפעם אחת בה הוא דחה אותי ואמר לי שאין לו כח לנסוע רחוק כל כך בשעה לא נוחה כל כך וכדו'. "הוא תמיד התייצב, נעמד דום לפי פקודה נעלמה, נשא דברים, שוחח עם נערים צעירים ועם מבוגרים, ועשה כל שיכול היה לעשות די לקרב לב בנים על אבותם.

"החלטתי לנסוע להלוויה בכל מחיר, כמו שהוא שהיה מגיע לפי

בקשתי בכל מחיר ובכל זמן.

"והנה דלת הבית נפתחת, בני בן ה-14 נכנס הביתה אחרי כמה שעות שלמד בבית המדרש. אני מקדם אותו בחיך ומברך אותו לשלום, הוא משיב לי בחטף ומיד מספר לי בעיניים נוצצות..."

"מצאתי ספר מאוד מיוחד, אבא", הוא מספר לי, "הלכתי להכין כמה ווארטים לליל הסדר, כמו שאנחנו עושים כל שנה, והסתכלתי באוצר הספרים של בית הכנסת, חיפשתי ספר מעניין שיהיה לי משהו טוב לומר בליל הסדר, ומצאתי ספר מיוחד במינו, עכשיו עיינתי בו כמה שעות ופשוט התענגתי על כל מילה.

"בספר הזה יש ווארטים כל כך חזקים! מסרים שווים לכל נפש, רעיונות יפהפיים... אני לא יודע איך לא ידעתי על הספר הזה עד היום!"

"סקרונתי בערה בי... מעניין איזה ספר מצא הבחורצ'יק הצעיר

שהוא כל כך התלהב?... אבל הוא היה כל כך להוט לומר ווארט ועוד ווארט שחיכיתי בסבלנות ורק לאחר מכן שאלתי אותו, אמור לי בני יקרי, איזה ספר זה היה? איזה ספר מצאת?

"הבן שלי צחק, הוא נזכר ששכח לומר את שמו של הספר שממנו כל כך התלהב, ומיהר להשיב לי: "לספר הזה קוראים 'תלמודו בידו'..."

צמרמורת עזה עלתה בי, הרגשתי שזה ממש מסר מיוחד משמים: 'תלמודו בידו' זהו ספרו של הגאון רבי ירחמיאל קראם, זכה בעל המחבר שבשעת פטירתו ישב בחור צעיר ולמד בשקידה ובהתלהבות מתוך הספר, והיו שפתותיו דובבות, עוד לפני שהגיע לקבורה, בגלל הווארטים שנאמרו משמו..."

"עכשיו כבר ידעתי בוודאות מוחלטת, לא משנה כמה אני עסוק, על השתתפות בהלווייתו של הרב קראם, אני לא מוותר..."

פרשת השבוע

הרבי נטל את ידיו והתיישב לסעודה שלישית מעוטף בטליתו, לתמיהתם של הנוכחים. לאחר שהחשיך פשט את הטלית והסביר את פשר הנהגתו...

שלושה סיפורים קצרים על הנהגות יוצאות דופן של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זיע"א, וכיצד הוא הסביר אותן לנוכחים שתמחו על כך

יעקב א. לוסיגמן

"וקידשתו כי את לחם אלוקיך הוא מקריב"

מעשה במו"ר כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זיע"א, שנכנס פעם לבית המדרש באחד הימים טובים, כשהוא נועל לרגליו נעלי בית, במקום הנעליים החדשות שקנה לחג.

קהל החסידים הבחין מיד בכך שהרבי נמנע מלנעול את נעליו, והיו שניסו לנחש מה גרם לרבי לצאת עם נעלי בית.

היו שהסבירו שבוודאי מדובר בעניינים שאין לנו השגה בהם, אחרים נתנו הסברים יותר טבעיים וגשמיים. חלק מהמנחשים סברו שהנעליים החדשות אולי לא נוחות במיוחד וכן על זה הדרך.

לבסוף היה זה הרבי עצמו שפתר את החידה:

היה זה במוצאי החג, קרא הרבי לאחד מנכדיו, וביקש שינסה להסיר את המדבקה המודבקת בתוך הנעל, עליה הופיע הלוגו של החנות בה קנה הרבי את נעלו: 'נעלי כהן' נכתב על המדבקה. "כשרציתי לנעול את הנעליים בחג", אמר הרבי לנכד, ראיתי שכתוב על המדבקה את המילה כהן, ואיני רוצה לדרוך על 'כהן', שהרי התורה אמרה 'וקידשתו', ואיך אוכל לנקוט בזלזול שכזה כלפי הכהנים?...".

כעין זה שמעתי שמנהגו של כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל, היה לחבוש לראשו כיפה לבנה בשבתות ובימים טובים וכן בימי חול המועד כמנהג אנשי ירושלים, אמנם בימות החול היה חובש כיפה שחורה כמקובל ברוב קהילות ישראל, ופעם אחת אחר יו"ט פסח,

המשיך לחבוש את הכיפה הלבנה גם אחר הפסח, והיו הקהל תוהים על כך אם החליט לשנות את מנהגו ולחבוש כיפה לבנה.

אך בהגיע ל"ג בעומר שב וחבש כיפה שחורה, והסביר כי מאחר ולא השתמש בכיפה השחורה כל ימי הפסח, היא אבדה ממנו ולא מצאה ולכן המשיך לחבוש את הכיפה הלבנה, כי לא רצה לחדש בגד חדש בימי הספירה, עד שהגיע ל"ג בעומר שבו נהגו להשליך בגל אל המדורה לכבוד הרשב"י, וללבוש בגד חדש תחתיו וכן עשה שהשליך אל הלהבות את הכיפה הלבנה וחבש תחתיה כיפה שחורה.

שוב היה מעשה שבתחילת הנהגתו את העדה הנהיג שיהא שליח הציבור עובר לפני התיבה בתפילת מנחה של שבת כשאינו מעוטף בטלית, וכך היה המנהג זה כמה שנים, והנה בשבת אחר הצהרים נכנס בפתע לבית המדרש לתפילת מנחה כשהוא מעוטף בטלית ויהי לפלא מה ראה לשנות פתאום מהמנהג.

אחר התפילה נטל לידיו והתיישב לסעוד סעודה שלישית כשהוא עדיין מעוטף בטליתו. לאחר שהחשיך פשט את הטלית, ויישב את תמיהתם של הנוכחים: "בשבת אחר הצהרים הלכתי לטבול במקוה", סיפר, "והנה אירע שנפל הטלית קטן שלי לתוך מי המקוה, ולא יכולתו למשותו החוצה מפני חשש סחיטה, אבל לא רציתי להישאר כשאני לובש ציצית, ולכן התעטפתי בטלית גדול לשרית היום כדי שלא לבטול ממצוות ציצית אפילו שעה אחת."

הרה"ק רבי יענקעלע מפשעווארסק זי"ע סיפר, כי בעת ההכתרה הוא ישב ליד הרבי, ושמע אותו אומר לעצמו כל הזמן: "היינט דא און מארגן אין קבר" - היום כאן ומחר בקבר...

פניני עובדות על מידת הענווה של האדמו"ר בעל 'ברך משה' מסאטמאר זי"ע

זי"ע להשתתף במעמד ההכתרה, וכן הגיעו שם הרבה גאונים וצדיקים, ה"מנחת יצחק" זי"ע, כ"ק האדמו"ר מ"תולדות אהרן" זי"ע, הגה"ק רבי משה אריה פריינד זי"ע ועוד גדולי עולם שפיארו את המעמד בהופעתם.

מספר רבי יענקעלע זצ"ל, שה"ברך משה" זכה בעת ההכתרה לכבוד מלכים, והוא ישב ליד ה"ברך משה" במשך המעמד, ושמע שה"ברך משה" אומר לעצמו כל הזמן "היינט דא און מארגן אין קבר" [היום כאן ומחר בקבר]...

וכמו כן סיפר הרה"ח ר' ליפא שווארץ ז"ל מחשובי חסידי סאטמאר בירושלים עיה"ק, שבשנת תשנ"ד כשביקר כ"ק האדמו"ר בעל "ברך משה" מסאטמאר זי"ע בארה"ק, והיה לו כבוד מלכים בכל המעמדים, במעמד אחד נסע אתו במכונית, וראה ששפתי הרבי דובבות. כשהטה אזנו לשמוע מה שאומר הרבי, שמע שאמר הרבי "היום כאן ומחר בקבר"...

פעם נכנס אחד להגה"ק בעל "ברך משה" מסאטמאר זי"ע, וביקש ממנו קאפל (כפה), (כידוע שיש כאלו שמבקשים איזה חפץ מצדיקים לשם סגולה), ואמר הלה להרבי "איך וויל א קאפל פון רבי'ן" [אני רוצה כפה מהרבי], ואמר לו הרבי בענוותנותו "א קאפל פון רבי'ן האב איך נאר איינס" [כפה מהרבי יש לי רק אחד] - הרבי הבין בענוותנותו שהלה מתכוין לדודו הרבי מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, ואמר לו שיש לו רק כפה אחת מדודו הרבי זי"ע, וכלל לא עלה על דעתו שכשביקש כפה מאת "הרבי" התכוין אליו...

(נעם שיח)

שח הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א:

לאחרונה (ביום כ"ו לחודש ניסן) היה יום היארצייט של הגה"ק בעל "ברך משה" מסאטמאר זי"ע, וברצוני לספר איזה דברים נחמדים.

בשנת תשנ"ד כשביקר הגה"ק בעל "ברך משה" מסאטמאר זי"ע בארה"ק, התקיים לכבודו מעמד גדול ומפואר, והיה לו כבוד מלכים. לאחר המעמד הגדול, ביקר הרבי אצל הגה"ק רבי משה אריה פריינד זי"ע גאב"ד ירושלים עיה"ק, ושאל אותו הגאב"ד "ווי האט דער רבי איבער געטראגן די כבוד" [איך יכול הרבי לסבול את הכבוד שקיבל באותו מעמד]. אמר לו הרבי "מ'האט איבער געטראגן די לאגער, וועט מען בעז"ה דאס אויך איבער טראגן" [בשנות השואה שרדנו את המחנות, אז גם את זה נשרוד בעז"ה]...

פעם נכנס אחד להגה"ק בעל "ברך משה" מסאטמאר זי"ע, ושאל איזה שאלה, וקיבל תשובה איך להתנהג. לאחר זמן שאל הלה את הרבי שאלה מעין השאלה הראשונה ששאל כבר, וקיבל תשובה אחרת. ושאל הלה את הרבי "הלא הרבי אמר לי על אותו שאלה תשובה אחרת", שאל אותו הרבי בתימהון "אזוי האט דער רבי געזאגט??" [כך אמר הרבי?]? - כי הרבי הבין בפשיטות, שמה שאמר לו הלה ש"הרב" אמר לו תשובה על השאלה, הכוונה על דודו הרבי מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע, וכלל לא חשב שהכוונה אליו...

במעמד ההכתרה של ה"ברך משה", שהתקיים ביום היארצייט הראשון של דודו הגה"ק בעל "דברי יואל" מסאטמאר זי"ע - שגם אני זכיתי להיות שם - הגיע הרה"ק רבי יענקעלע מפשעווארסק

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שמעתם על האיש שכבר שכח איך נראה מקום העבודה שלו ובכל זאת המשיך לקבל משכורת, פשוט משום שאף אחד לא שם לב שהוא לא נמצא?

מה הקשר בין האיש שקיבל חצי מיליון יורו בלי לעבוד, לבין המשבר החמור שהכה באיטליה, ואיך כל זה קשור גם אלינו?

ישראל וייס

הדיווח הבא התפרסם בעיתונות בימים האחרונים: "אזרח איטלקי כבן 67, הפסיק להגיע לעבודה לפני כ-15 שנה, והמשיך לקבל משכורת שוטפת מדי חודש בחודשו.

"על פי הדיווחים, במהלך התקופה הזאת הוא הרוויח למעלה מחצי מיליון יורו בתשלומים חודשיים ששולמו לחשבון הבנק שלו תמורת העבודה שלא ביצע.

"מדובר בעובד בבית חולים שנעדר רבות מעבודתו עוד קודם לכן, ולאחר דין ודברים עם המנהלת שלו הצליח לאיים עליה ולגרום לה לשתוק לנוכח ההיעדרויות.

"כשראה שהשיטה מצליחה", נאמר בדיווח, "הפסיק האיש להופיע בעבודה באופן מוחלט, והמנהלת המשיכה לשלם לו את שכרו כרגיל.

"בהמשך פרשה המנהלת מעבודתה, והמנהלים שבאו אחריה אפילו לא בדקו את גיליון הנוכחות של העובד, לא הכירו אותו ולא ידעו שהוא מקבל משכורת מבלי להופיע בעבודה.

"התופעה מוכרת בקרב עובדים במגזר הציבורי באיטליה ואינה מאוד חריגה, ובכל זאת, המקרה הנוכחי הוא החמור ביותר שנחשף, ובתקשורת האיטלקי מכנים את מקבל המשכורת שנעדר במשך 15 שנה, בכינוי 'מלך ההיעדרויות'..."

נתון אחר שהתפרסם בתקשורת ולא פעם אחת הוא נתון תחלואת הקורונה באיטליה, שהתבררה כמדינה עם ההתמודדות הגרועה ביותר במחלה מול הנגיף הסיני. האיטלקים שבתחילה זלזלו בנגיף, היו המדינה הראשונה בעולם שסבלה ממגפה של ממש.

לא רק התחלואה באיטליה היתה גבוהה, שיעור התמותה

באיטליה הוא הגבוה ביותר בעולם אם מחשיבים את מספר המתים ביחס למספר החולים. למעלה מ-120 אלף איטלקים שילמו בחייהם, בגלל אזלת היד של מערכת הרפואה האיטלקית. אם תרצו, שני הסיפורים הללו משלימים זה את זה: למה התמותה באיטליה היא הגבוהה ביותר? כי באיטליה יכול עובד מחלקה בבית החולים להיעדר מהעבודה במשך 15 שנה עד שישהו ישים לב לכך. במשך כל התקופה שכרו שולם מדי חודש בחודשו, הוא צבר ותק ואולי אפילו קיבל על שעות נוספות, וכל זה באופן אוטומטי, כחלק משגרת ההתנהלות של בית החולים, ובלי שלמישהו היה אכפת בכלל אם הוא בא לעבודה או לא. אני לא יודע מה אתכם, אבל אני חושב שאנחנו יכולים ללמוד מזה לימוד חשוב מאוד לעבודת ה'.

לפעמים אדם יכול להזניח, להתנהל בשגרה, מה שהיה אתמול יהיה גם מחר ומחרתיים, בלי לבדוק את עצמו, בלי לבחון את ההתנהלות שלו, בלי לעצור לרגע ולעשות חשבון נפש.

כשאנחנו מתנהגים כך, אנחנו יכולים להגיע למצב שבו יש לנו 'עובד שלא בא לעבוד 15 שנה'. זה יכול להיות ברכות, תפילות, דיבורים לא ראויים, חוסר ביטחון ואמונה או כל דבר אחר. כל אחד ואחד מאתנו יודע את נגעי לבבו יותר מכל אחד אחר. כל מה שצריך זה לעצור, לנשום עמוק ולהצביע עליהם, על אותם נגעים, להעביר אותם מתת המודע ולהציף אותם אל התודעה השוטפת. שנזכור ונדע שיש לנו חסרונות, שננסה לתקן אותם.

כי מי שלא עושה ביקורת פנימית מדי פעם, עלול למצוא את עצמן בלתי מוכן בעליל כשהוא עומד למבחן, כמו מערכת הרפואה האיטלקית שעמדה למבחן נורא ואיום, ונכשלה בו כישלון חרוץ. ולוואי ואזכה שישפיעו הדברים לפחות על מי שכתב אותם...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר לאשה לתרום כסף ב'ערב התרמה' שלא מדעת בעלה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ובזמננו, שהדרך שהאשה נושאת ונותנת ואחראית על הוצאות הבית, כתבו היד אברהם (על השו"ע שם) והערוך השלחן (שם סי"ב) בשם היש"ש, שמותר לה לתת דבר גדול לצדקה. אכן העיר בשו"ת שבט הלוי, שביש"ש במקו"א פירש יותר וכתב שמ"מ נראה שתלוי הדבר לפי הנהגת הבעל והאשה, שיתכן שהבעל מינה אותה אחראית על ההוצאות השייכות לבית, ולא על נתינת צדקה, ורק אם היא אשת חיל המחיה את בעלה אין לפקפק מלקבל ממנה דבר גדול לצדקה, מפני שמסתבר שנוח לבעלה שתתן כרצונה, משום שאם ימחה בה תפסיק לישא ולתת בעסקיו. וכן מבואר בשו"ת נודע ביהודה (יו"ד מהדו"ת סי' קנח), שאין היתר לאשה הנושאת ונותנת בבית לתת שלא ברשות בעלה, והמעות גזל הם. וכן כתב באהבת חסד (שם) לגבי הלואה שאין לה היתר להלוות כסף שלא מדעתו.

ולענין 'ערב נשים' שנותנות בו הנשים צדקה למטרה מסוימת, כתב בשו"ת חלקת יעקב (יו"ד סי' קמ) שמותר הדבר, מפני שבדרך כלל מגיעה הזמנה קודם לכן לבית, והבעל יודע שאשתו הולכת לשם ותורמת כפי כבודה [וצירף שם כמה טעמים].

ההלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ח' מהלכות רכילות סעיפים א-ב-ג) עוסקות באבק רכילות. בין הדברים האסורים משום אבק רכילות, הוא לשבח אדם בפני חברו במקום שעל ידי זה יוכל להעלות בלב חברו תרעומות עליו. ה'חפץ חיים' מזכיר גם שאסור לאדם לשבח אשה בפני בעלה על שנתנה לו הלוואה או צדקה, כי על ידי זה עשויה להתעורר בלב בעלה תרעומת עליה, שפירושה את ממונו.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים בהקשר לכך, כי המספר לבעל שאשתו נתנה מתנה גדולה לצדקה, יש לאסור הדבר לא רק משום אבק רכילות, אלא גם משום לשון הרע [כשאינו לתועלת], שהרי מספר על כך שעשתה איסור במה שנתנה ללא רשות בעלה, ועברה על הדין המפורש בשו"ע (יו"ד סי' רמח ס"ד) שאסור לה לתת דבר גדול. ושיעור דבר גדול לענין זה, כתב השו"ע שם שתלוי לפי עושר הבעל ועניותו. וכן לענין הלוואה, כתב באהבת חסד (ח"א פ"ב ס"ב), שאין לאשה רשות להלוות ממונו של הבעל שלא מדעתו אלא דבר מועט, או אף יותר אם יודעת שבעלה אינו מקפיד על זה. ולענין כלי בית שרגילים להשאיל לשכנים, כתב (שם) שמותר לה להשאיל שלא מדעתו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטיום וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

סגולה להנצל מאדם שרודף אחריו להורגו

יומא דף טז

מאן תנא מדות

הרי לנו שבשעה שדוד המלך פחד מהחרב, הלך ועסק בעניני בית המקדש וזוהי מסכת מדות וזה מקור לעצת הרב מבריסק, עכ"ד. ונראה להוסיף, דהנה נאמר במסכת מדות (פ"ג מ"ד) שלכן אסור להניף ברזל על המזבח, משום שהמזבח נברא להאריך ימיו של האדם, והברזל נברא לקצר ימיו של אדם, ואין זה בדין שיונף המקצר על המאריך, ועוד שהמזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורת ומחבל, [והובאו הדברים ברש"י (שמות כ כב)]. לאור זאת שהמזבח נברא להאריך ימיו של האדם, לכן כשאין בידנו היום מזבח, הלימוד בעניני המזבח נחשב כמזבח. וגם הרי המזבח עושה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, ולכן לא יבא עליו כורת ומחבל. וכשיש שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, יש גם שלום בין ישראל לנכרי המבקש להמיתו להנצל מידו לחיים טובים וארוכים.

(חשוקי חמד)

שאלה. כאשר יש יהודי שרודפים אחריו כדי להורגו, איזה עצה אפשר לייעץ לו להנצל?

תשובה. כתוב בספר עולמות שחרבו: מעשה ביהודי שנתקף בפחד מות, מפני נכרי שהפסיד אצלו כל כספו, והגוי התנכל להמיתו. היהודי הגיע רועד מפחד לפני השרף מהרי"ל דיסקין, יעץ לו הרב מבריסק שילמד כל יום משניות מסכת מדות. היהודי נהג כך והגוי הפסיק לרדפו. חכמי ירושלים נלאו למצוא מקור לעצת הרב. כאשר שמע זאת האדמו"ר מסאטמר הגאון ר' יואל זצ"ל, אמר שהמקור לכך כתוב במסכת זבחים (נד:): המבארת את הנאמר בספר שמואל (א' יט י) 'ויבקש שאול להכות בחנית בדוד'. ובהשך הפסוקים נאמר 'ודוד ברח וימלט ויבא אל שמואל הרמתה וגו' וילך הוא ושמואל וישבו בניות (שם יט). שואלת הגמרא מה ענין ניות אצל רמה? מתרצת הגמרא שהיו יושבים ברמה ועוסקים בנויו של עולם. ומפרש רש"י "עניני בית הבחירה",

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם ניתן לתקוע בשופר שמקורו בבהמה שלא נשחטה כדין?

לתקיעת שופר, אך להלכה, ניתן בדיעבד לתקוע גם בשופר של עז, של יעל, וכיוצא בהם. ויש להעדיף שופר של עז, משום שהעז היא מין בהמה, וקרובה יותר בדמיונה לאיל שהוקרב בעקידת יצחק. וניתן לכתחילה לתקוע בשופר שמקורו מבהמה שלא נשחטה כדין; אבל שופר מבהמה טמאה, אין לתקוע בו, ובאין שופר אחר - יש לתקוע בו ללא ברכה.

[שו"ע תקפא, א, משנ"ב ב, ד רח; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 2, 7]

לתקיעת שופר, נוהגים להשתמש בקרן של אֵיל זָכָר, כַּזָּכָר לעקידת יצחק, שבה הוקרב אֵיל זכר תחתיו. ויש שכתבו, ש'איל' לענין זה, נקרא דווקא כבש שהגיע לגיל שלושה עשר חודש; (אך יש שנראה מדבריהם, שאף כבש בן יום, נחשב כאיל לענין זה). ואם אין שופר של איל זכר, יש להעדיף שופר של כבשה. ויש מן הראשונים שסובר, שרק שופר ממין הכבשים כשר

האם ניתן לכתחילה לתקוע בשופר שבמקורו היה ישר וכופוהו באמצעות חימום וריכוך?

שקולו אינו יפה, עדיף על פני שופר ישר שקולו יפה. ושופר שבמקורו היא פשוט, וכופוהו באמצעות חימום וריכוך - יתכן שאינו כשר לכתחילה. אולם, הרוכש שופר כפוף, ואינו יודע אם זוהי כפיפות טבעית, רשאי לתקוע בו לכתחילה, כיון שיש מקום להניח שבמקורו היה כפוף לפחות מעט.

[שו"ע תקפו, משנ"ב ג רה; ביאורים ומוספים דרשו, 4-5]

חכמינו ז"ל תיקנו לתקוע בראש השנה בשופר 'כפוף', דהיינו, מעוקל; לאות ולזכרון לבני ישראל שיכופפו את לבם בתפילה ביום זה. ובדיעבד, אם אין שופר כפוף, ניתן לתקוע גם בשופר 'פשוט', דהיינו, ישר.

ויש להעדיף שופר כפוף שאינו של אֵיל, על פני שופר ישר של איל, משום שה'כפיפות' היא תקנת חז"ל, והעדפת קרן של איל אינה אלא מנהג שנהגו ישראל מעצמם. וכמו כן, שופר כפוף

האם המקריא בתקיעות מקריא גם את התקיעה הראשונה?

כוונותיו של המקריא. ויש שנהגו להקרות אף בתקיעה הראשונה, למרות שהחשש שהתקוע יטעה בה אינו סביר, ויש שכתב, שהטעם לכך הוא כדי שגם תקיעה זו תהיה על דעת כוונותיו של המקריא. ברם, במקום שלא נהגו כך, אין להקריא את התקיעה הראשונה, משום ההפסק שבין הברכה לתקיעה.

[שו"ע תקפה, ד, משנ"ב יח, ושעה"צ לא; ביאורים ומוספים דרשו, 27 רי 29]

מנהג בני אשכנז וחלק מבני ספרד, שאחד מהקהל עומד ליד התקוע, ומקריא לפניו את סדר התקיעות כדי שלא יטעה. ולמדו מנהג זה מדין ההקראה בברכת כהנים, הנלמד מן הכתוב: "כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - אָמֹר לָהֶם"; כלומר, שצורת הברכה תהיה על ידי שיאמרו לכהנים את מילות הברכה, והם יחזרו ויאמרו אותן ויברכו את בני ישראל. ויש שהוסיפו, שהמקריא יכוון את 'כוונות התקיעה' על פי חכמת הקבלה, והתקוע יתקע על דעת

* בעת התקיעה בשופר, יש להעמידו בצד ימין של השפתיים, כדי להבהיל ולהכניע את השטן הניצב בצד ימין, כפי שנאמר: "הַשָּׁטָן עִמָּד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ". ומי שאינו יכול להעמיד את השופר בצד ימין של פיו - אם יש באפשרותו להטות את פיו הרחב של השופר, שממנו נשמעת התקיעה, לצד ימין, יעשה כן.
* נוהגים לכסות את השופר בשעת הברכה על תקיעת שופר, והתוקע מכניס את ידו הימנית תחת הכיסוי של השופר, ואוחז בו בשעת הברכה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אומרים סליחות בתעניות ציבור?

ודבר זה למדו הנביאים מציווי התורה הקדושה על יום הכיפורים - לתקן צום לשם תשובה. ולכן נוהגים לומר סליחות בתעניות ציבור, (למעט תשעה באב). ולאחר מכן הוסיפו חכמי ישראל ותיקנו גם את 'תענית אסתר'. ויש שכתבו, שתקנת ארבעה הצומות היא לאבילות על הרעות שנעשו לישראל.

[ש"ע תקמט, א, משנ"ב א, וביה"ל ד"ה חייבים; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

מן התורה, יש רק יום צום אחד בשנה - יום הכיפורים, בו מתענים כל ישראל לשם תשובה וכפרת העוונות. והנביאים תיקנו לישראל ארבעה ימי צום נוספים: תשעה באב, שבעה עשר בתמוז, 'צום גדליה' (ראה להלן), ועשרה בטבת. ותקנה זו, היא מפני המאורעות הרעים שאירעו בימים אלו, ומטרתה - לעורר את העם לתשובה על המעשים הרעים, אשר הם הגורמים למאורעות הרעים מאז ועד עתה.

הלוח היומי

ט"ו באייר | רבי אריה לייב ב"ר יצחק שפירא זצ"ל, אב"ד וילנא, בעל מעון אריות ונחלת אריאל

ביום זה בשנת כ"ו, נחרבה קהילת זינצירה המעטירה הי"ד וע"כ נכתבה הקינה "מה רב טובך אשר צפנת..." ע"י הרבי מרדכי ב"ר הלל הי"ד.

יארצייט:

תקנ"א: רבי אריה לייב ב"ר יצחק שפירא זצ"ל, אב"ד וילנא, בעל מעון אריות ונחלת אריאל.
תקצ"ו: רבי אהרן ב"ר אברהם אבלי ווירמיש זצ"ל, תלמיד השאג"א, ר"י ורב במיץ, בעל מאורי אור.
תר"ט: רבי חיים מאיר יחיאל ב"ר אבי עזרי זליג שפירא זצ"ל, השרף ממוגלינצא.
תרכ"א: רבי דוד טעביל ב"ר משה רובין זצ"ל, אב"ד מינסק וסטיפץ, בעל שו"ת ודרושים בית דוד, נחלת דוד, מגדולי תלמידי הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל.
תרפ"ד: רבי אברהם אליהו ב"ר אברהם אליהו (נפטר קודם לידת בנו) קפלן זצ"ל, מברלין, בעל דברי תלמוד, בעקבות היראה ועוד.
תרצ"ו: רבי גרשון ב"ר משה שטרן זצ"ל, בעל ילקוט הגרשוני ופני מלך.
תשנ"ב: רבי דוד ב"ר מאמן יהודיוף זצ"ל, חתן הבאבא סאלי זי"ע.
תשע"ג: רבי יששכר דב ב"ר יהושע ישראל הכהן שפילר זצ"ל, משגיח ישיבת אור ישראל.

בעל תוקע שהוצרך להחליף את השופר בין הברכות לתקיעות האם צריך לחזור ולברך על השופר השני? | מה נאמר על בעל תוקע הנוטל שכר על התקיעות? | מה הטעם שיש לתקוע דווקא בשופר של איל? | ומה הדין בשופר של נבילה וטריפה?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה'
[משנ"ב חלק ו', סימן תקפ"ה סעיף ד' בסוף דברי הרמ"א - סימן תקפ"ו סעיף א']

כאן בהערה, על פי מה שכתוב לקמן בסימן תרצ"ו במשנה ברורה סק"ד, לגבי מי שעושה מלאכה בפורים, שגם בזה נאמר שאינו רואה סימן ברכה, ומבואר שם במשנה ברורה, שיש שפירשו, שיפסידו אפילו את הקרן, ויש שפירשו, שהכוונה היא שהוא לא ירוויח, אבל את הקרן עצמה הוא לא יפסיד, ולגבי אדם העושה מלאכה בערב שבת מן המנחה ולמעלה, מבואר שם לעיל בסימן רנ"א סק"ב, שאינו רואה סימן ברכה, דהיינו, שגם אם הוא ישתכר במקום זה, הוא יפסיד במקום אחר.

דיני השופר

מצוה לתקוע בשופר של איל, לזכר עקידת יצחק, וגם כבשה נקבה היא בכלל שופר של איל, ומובא כאן בהערה בשם הט"ז, שאף על פי שבעקידת יצחק היה איל זכר, בכל זאת גם כבשה נקיבה מזכירה את העקידה, כי כל מיני הכבשים מזכירים את האיל שהוא ממשפחת הכבשים, אבל המהדרים ביותר, מחפשים שופר של איל בדווקא, שהוא יותר זכר לאיל של יצחק, וכן יהיה השופר כפוף, לסימן שיכפפו ליבם להקב"ה, ואם יש לפנייהם שני אפשרויות, יש שופר כפוף שקולו לא יפה, ויש שופר אחר שקולו יפה אבל אינו כפוף, מובא כאן בהערה בשם ספר 'חוט שני', שצריך לתקוע בשופר הכפוף, משום שהדין שהשופר יהיה כפוף, מוזכר במשנה, והוא עדיף על הידור המצוה שיש בשופר קול יפה. מסקנת הפוסקים, שהדין של שופר כפוף שהוא תקנת חז"ל שיכפפו ליבם להקב"ה, קודם על פני המנהג שנהגו ישראל לתקוע בשופר של איל זכר לעקידה, אבל גם הדין של שופר של איל זכר לעקידה, גם הוא נכלל בכלל הידור מצוה, שיש להוסיף בו עד שלישי.

שופר של בהמה טמאה ושופר של נבילה וטריפה

אף על פי שמצוה שהשופר יהיה של איל ויהיה כפוף, בדיעבד, כל השופרות כשרים, בין פשוטים ובין כפופים, ומצוה בכפופים יותר מבפשוטים, ושופר של פרה פסול, וכן קרני רוב החיות שהם עצם אחד ואין להם מבפנים זכרות, פסולים, וכן שופר מבהמה טמאה, פסול, אבל דין זה אינו ברור, ולכן, אם אין לו שופר אחר, יתקע בשופר של בהמה טמאה, ולא יברך עליו, שמא הוא פסול מדינא, וכשיזדמן לו שופר אחר, צריך לתקוע שוב ובלי ברכה, שמא יצא ידי חובה בשופר הראשון, ולפי כל השיטות, שופר של נבילה וטריפה, כשר לתקוע בו.

הקראת סדר התקיעות בפני הבעל תוקע

נוהגים להקריא לפני התוקע את סדר התקיעות מילה במילה, כדי שלא יטעה, ונכון הדבר, והחזון המתפלל שחרית, הוא יקריא לתוקע, ובמקום שיש מורה צדק, הוא יקריא לתוקע, ואפילו תקיעה ראשונה יקריא המקריא לפני הבעל תוקע, ואף על פי שלא מצוי שיטעה התוקע בתקיעה ראשונה, מובא כאן בהערה למשנה ברורה מהדורת 'דרשו' בשם המחצית השקל, שטעם הדבר הוא, משום 'לא פלוג', דהיינו, שלא חילקו בין התקיעות, ולכן יקריא המקריא לתוקע בכל התקיעות כולם.

הפסק בין הברכות לבין התקיעות

כתב המשנה ברורה, פעם אחת לא היו יכולים לתקוע, והפך התוקע את השופר, וקראו לתוכו 'ויהי נועם', ושוב יכלו לתקוע, והיינו, שיש בזה סגולה שעל ידה אפשר לתקוע בשופר, וכתב הדגול מרבבה, שזה דווקא בתקיעות דמעומד, אבל בתקיעות דמיושב, זה הפסק גמור בין הברכה לבין התקיעה הראשונה, ואסור לומר 'ויהי נועם' לפני התקיעה.

החלפת שופר בין הברכות לתקיעות

אם מחמת סיבה כל שהיא, הבעל תוקע צריך להחליף את השופר שיש לו בשופר אחר, הדין הוא, שאינו צריך לחזור ולברך, כיוון שהשופר היה מונח לפניו על השולחן, ומסתמא הייתה דעתו על כל השופרות כולם, ומובא כאן בהערה, שאם באמת השופר השני לא היה מונח לפניו בשעת הברכה, מובא לעיל במשנה ברורה סק"ד, שצריך לחזור ולברך, אבל אם הוא כבר התחיל לתקוע בשופר הראשון, הדין הוא, שהוא לא צריך לחזור ולברך על השופר השני, גם אם הוא לא היה מונח לפניו בשעת הברכה.

לימוד הלכות וסדר התקיעות

המקריא והתוקע, ראוי להם שילמדו היטב את דיני השופר וסדר התקיעות, משום שלפעמים קורה, שיש טעות בפי המקריא, או ששגג התוקע, וצריך לדעת מה לעשות, האם להמשיך בתקיעות, או לחזור לראש סדר התקיעות.

שכר החזון והתוקע

בעל תוקע הנוטל שכר על תקיעות שופר בראש השנה, או חזון הנוטל שכר כדי להתפלל, או כדי לתרגם בשבתות ובימים טובים, אינו רואה סימן ברכה מאותו שכר, וכוונת הדבר מובא

ל' לעומר

להרגיש בצער הזולת

הרה"ק מהארנסטייפל נצרך פעם לעבור טיפול שכרוך בכאבים נוראים והרופא אמר לו שצריך לקושרו בשלשלאות כדי שלא יזוז, אך רבינו אמר לו שאין צורך וכי הוא לא יזוז, הרופא לקח שיפוד מלובן באש ונתן על גבו, וראה שרבינו לא זז, הוא נפעם ואמר לרבינו: אתמול היה כאן קוזאק אחד ובאמצע הטיפול, מרוב כאבים הוא ניתק את השלשלאות וקפץ מהחלון וברח... אמר לו רבינו: "כאשר רואה אני יהודי בצרה ואיני יכול לעזור לו, צער זה בוער בי יותר משיפוד מלובן..."

(רבינו הקדוש מהארנסטייפל עמ' קמו)

בעת שאנו רואים יהודי נתון בצרה, נשתדל שהדבר יטריד את מנוחתנו עד אשר נעשה כל שביכולתנו לעזור לו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il